

PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA TRÍ THỨC NỮ HUYỆN NHÀ BÈ – TP.HCM THỜI KỲ CÔNG NGHIỆP HÓA, HIỆN ĐẠI HÓA ĐẤT NƯỚC

AN THỊ NGỌC TRINH^(*)

Huyện Nhà Bè là một huyện ngoại thành của thành phố Hồ Chí Minh, nằm về phía Nam, phía Đông giáp với huyện Long Thành (tỉnh Đồng Nai) và huyện Cần Giuộc (tỉnh Long An) và huyện Bình Chánh, phía Bắc giáp với Quận 7. Với truyền thống yêu nước và tinh thần cách mạng đồng thời có tiềm năng to lớn về đất đai, nguồn lợi tự nhiên, con người ở huyện Nhà Bè đã và đang từng bước phát huy thế mạnh của mình để hòa nhập vào sự phát triển chung của đất nước. Trong đó, đội ngũ trí thức nữ của huyện là một trong những lực lượng nòng cốt.

Mặc dù xuất thân từ một vùng nông nghiệp lúa nước, nhưng đội ngũ trí thức nữ huyện Nhà Bè đang ngày càng khẳng định vị trí, vai trò quan trọng của mình trong sự nghiệp xây dựng và phát triển của Huyện, của Thành phố. Trong điều kiện mới hiện nay, vai trò của đội ngũ trí thức nữ huyện Nhà Bè đang dần dần thể hiện rõ trên thực tế.

Ở tất cả các thời kỳ phát triển, đội ngũ trí thức nữ của huyện Nhà Bè đều có vai trò quan trọng trong bộ máy lãnh đạo chính quyền các cấp và có nhiều đóng góp to lớn trong sự nghiệp xây dựng Nhà nước xã hội chủ nghĩa “của dân, do dân, vì dân”. Hiện nay, tỷ lệ trí thức nữ tham gia chính quyền các cấp và giữ trọng trách ngày càng nhiều. Trong công tác quản lý, họ đều đạt được hiệu quả cao, ít phạm phải những sai lầm lớn. Công tác cán bộ nữ luôn đạt được kết quả cao trong công việc. Toàn huyện có 36%⁽¹⁾ cán

bộ nữ giữ chức danh chủ chốt. Hoạt động của Tiểu ban “Vì sự tiến bộ phụ nữ” đã góp phần tạo điều kiện thuận lợi hỗ trợ hoạt động của phụ nữ nói chung, từ đó tỉ lệ cán bộ nữ tham gia vào cấp ủy các cấp và đảm nhận các nhiệm vụ quản lý ngày càng tăng.

Trong lĩnh vực chính trị, trí thức nữ huyện Nhà Bè luôn biểu hiện là con người chính trị, là người công dân, thực hiện các quyền và nghĩa vụ công dân theo Hiến định và luật định, tham gia bầu cử hoặc trực tiếp ứng cử... Đồng thời, họ tham gia giữ một số vị trí quan trọng trong bộ máy lãnh đạo chính quyền các cấp và có nhiều đóng góp to lớn trong sự nghiệp xây dựng Nhà nước xã hội chủ nghĩa.

Trong lĩnh vực kinh tế, đội ngũ trí thức nữ hoạt động lĩnh vực nông nghiệp hiện nay có 102 người trình độ Đại học, 46 cán bộ khoa học, kỹ thuật có trình độ trung cấp⁽²⁾. Trong quá trình đổi mới, đội ngũ này đã góp vai trò hết sức tích cực trong việc ứng dụng khoa học – công nghệ vào sản xuất, phục vụ cho việc tăng năng suất lao động, chuyển dịch cơ cấu kinh tế, xoá đói giảm nghèo...

Nông nghiệp của huyện đã có bước đột phá đáng kể do chuyển đổi cơ cấu theo chiều hướng phát triển chăn nuôi, trợ giá giống lúa mới cho nông dân, nhân rộng mô hình nông dân sản xuất giỏi... nên tổng giá trị sản xuất nông ngư nghiệp đạt trên 10 tỷ đồng⁽³⁾. Đặc biệt, chăn nuôi tăng nhanh và căn cơ hơn với nhiều mô hình phù hợp, nhất là con tôm sú. Mặt khác, nhằm mục đích nắm được nhu cầu học nghề, việc làm của

^(*) ThS.

⁽¹⁾ Đảng bộ huyện Nhà Bè (2010). *Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ huyện Nhà Bè lần IX*. tr.40.

⁽²⁾ Đảng bộ huyện Nhà Bè (2010). *Sđđ.*, tr.35

⁽³⁾ Đảng bộ huyện Nhà Bè (2010). *Sđđ.*, tr.20

phụ nữ để trên cơ sở đó giúp chị em định hướng cơ hội học nghề, việc làm phù hợp, ổn định cuộc sống, góp phần thực hiện chương trình giảm nghèo – tăng hộ khá hiệu quả trên địa bàn huyện, Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Nhà Bè đã tổ chức tọa đàm “Việc làm cho phụ nữ nông thôn”, tạo việc làm cho hơn 50 phụ nữ trong huyện... Thành quả đó có sự đóng góp và hỗ trợ đặc lực của đội ngũ trí thức nữ của huyện.

Công nghiệp, có thể khẳng định rằng, do đặc thù huyện Nhà Bè là một huyện chuyên nghề nông nên công nghiệp chưa phát triển, chủ yếu mới là tiểu thủ công nghiệp. Hiện nay đội ngũ trí thức nữ hoạt động trong ngành công nghiệp chỉ có 38 người (trong đó có 12 người có trình độ đại học). Số lượng này còn ít so với các ngành khác trong huyện, nhưng đội ngũ trí thức nữ ở lĩnh vực này đã đóng vai trò tích cực trong ứng dụng các tiến bộ khoa học kỹ thuật, đổi mới công nghệ, cải tiến quản lý nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm vào các ngành chế biến nông thủy sản...

Về mặt giáo dục, trong quá trình đổi mới, huyện Nhà Bè luôn chú trọng phát triển giáo dục và đào tạo. Trí thức nữ luôn tự phấn đấu để vươn lên, đạt nhiều thành tích xuất sắc. Trong những năm gần đây, đội ngũ trí thức nữ ở huyện trong ngành giáo dục tiếp tục phát triển cả về số lượng và chất lượng. Phong trào toàn dân tham gia xoá nạn mù chữ ngay từ những ngày đầu đã được huyện hưởng ứng mạnh mẽ, huyện đã thu hút được 2/3 lực lượng trí thức tham gia dạy và học, trong đó hơn phân nửa là phụ nữ.

Về mặt y tế, đội ngũ trí thức nữ hoạt động trong lĩnh vực y tế ở huyện Nhà Bè không ngừng phát triển. Đội ngũ cán bộ nữ trong ngành y cũng ngày càng tăng cường và khẳng định vai trò quan trọng của họ. Mặc dù có nhiều khó khăn thử thách, ngành y tế huyện cùng với đội ngũ trí thức nói chung và trí thức nữ nói riêng đã tiếp tục phát huy truyền thống của huyện, luôn hoàn thành cơ bản các chỉ tiêu kế hoạch Nhà nước giao, góp phần tích cực vào sự nghiệp phát triển kinh tế – xã hội của địa phương.

Trong các hoạt động xã hội khác, trí thức nữ càng thể hiện vai trò quan trọng của mình thông qua công tác của Tiểu ban “Vì sự tiến bộ phụ nữ”, Hội Liên hiệp Phụ nữ. Họ luôn nêu cao

tinh thần tự tin, tự chủ trong giới phụ nữ để từng bước nâng cao năng lực, sự hiểu biết về mọi mặt của mình nhằm góp thêm tiếng nói chung, cùng xã hội thực hiện tốt chính sách bình đẳng giới, vì sự tiến bộ và phát triển của phụ nữ. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, Nhà nước và sự quan tâm của chính quyền địa phương, trí thức nữ huyện Nhà Bè luôn ý thức được vai trò và trách nhiệm của mình đối với sự phát triển của huyện nói riêng và thành phố nói chung. Họ luôn mong muốn được cống hiến ngày càng nhiều cho huyện, cho thành phố, cho sự phát triển vươn lên của dân tộc, đưa đất nước nhanh chóng thoát khỏi nghèo nàn lạc hậu để trở thành một nước công nghiệp hiện đại, theo định hướng xã hội chủ nghĩa.

Tuy nhiên, bên cạnh những giá trị tích cực vừa nêu, những mặt hạn chế đang tồn tại trong đội ngũ trí thức nữ Nhà Bè cũng còn nhiều điều cần chú ý. Hiện nay, tỷ lệ cán bộ nữ vẫn chưa đạt tất cả các chỉ tiêu của kế hoạch hành động “Vì sự tiến bộ của phụ nữ” của huyện. Hơn nữa, những biểu hiện của tư tưởng và tâm lý người tiểu nông: coi trọng địa vị, ngôi thứ, chủ nghĩa hình thức, gia trưởng, nặng về tình nghĩa hơn lý lẽ; thiên về tình cảm, kinh nghiệm, thiếu lý luận, thực nghiệm khoa học; dễ thoả hiệp, bảo thủ; hay nặng tâm lý cộng đồng làng xã, lấy các quan hệ họ hàng, làng xóm làm chuẩn mực cư xử... tất cả những điều đó làm cho đội ngũ trí thức nữ xa rời với các hoạt động xã hội.

Mặt khác, khó khăn về vật chất và tinh thần cũng ảnh hưởng không nhỏ đến việc thực hiện chức năng gia đình của trí thức nữ huyện Nhà Bè. Một số trí thức nữ, niềm say mê khoa học bị xói mòn, họ phải thực hiện những công việc không đúng với chức năng trí thức của mình... Nguyên nhân tụt hậu của trí thức nữ trong giáo dục, đào tạo, trong khoa học công nghệ cũng xuất phát từ đây.

Do ảnh hưởng của tàn dư ý thức hệ phong kiến nên ở Nhà Bè tư tưởng “trọng nam khinh nữ”, đề cao vai trò của nam giới, nhấn mạnh quá mức chức năng thiên bẩm của người phụ nữ là một cản trở lớn đối với sự nghiệp giải phóng phụ nữ. Một bộ phận xã hội (trong đó có cả cán bộ lãnh đạo) và các đơn vị không phải lúc nào cũng đánh giá về năng lực của cán bộ

nữ một cách khách quan. Không ít người quan niệm rằng cần có cán bộ nữ nhưng chỉ ở những vị trí tượng trưng “tô điểm” thêm cho cơ quan mà thôi. Đây cũng là một trong những vấn đề quan trọng luôn được đặt trên bàn nghị sự của thành phố. Tại Đại hội Đại biểu Phụ nữ toàn quốc lần thứ XI, nhiều đại biểu tham dự đã có cùng ý kiến cho rằng: vấn đề cán bộ nữ và mục tiêu bình đẳng giới còn gặp nhiều khó khăn, thách thức... vì vậy cần phải nâng cao tỷ lệ nữ giới trong bộ máy nhà nước và sửa đổi chính sách liên quan đến độ tuổi quy hoạch, đề bạt, nghỉ hưu của phụ nữ...

Thực trạng trên đặt ra hàng loạt vấn đề quan trọng liên quan chặt chẽ đến đội ngũ trí thức nữ ở Huyện cần được giải quyết. Đảng bộ, chính quyền địa phương cần xây dựng những giải pháp khả thi để phát huy tiềm năng của nguồn lực này đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, thực hiện mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

Một số giải pháp mang tính định hướng nhằm phát huy vai trò của đội ngũ trí thức nữ huyện Nhà Bè cần được thực hiện như sau:

Thứ nhất, tăng cường sự lãnh đạo của Đảng và sự chỉ đạo của chính quyền các cấp đối với trí thức nữ huyện Nhà Bè.

Đảng cần có chủ trương đường lối chính sách đúng đắn trong xây dựng đội ngũ trí thức và hoạt động khoa học công nghệ, giáo dục và đào tạo. Đồng thời, thường xuyên có sự kiểm tra việc thực hiện chủ trương chính sách ấy, tạo điều kiện cho khoa học – công nghệ và trí thức phát triển mạnh mẽ, đổi mới phong cách lãnh đạo của Đảng, sự chỉ đạo của chính quyền các cấp đối với hoạt động nghiên cứu khoa học của trí thức nữ.

Để tăng cường sự lãnh đạo và sự chỉ đạo đối với trí thức nữ Nhà Bè, trước hết Đảng bộ huyện Nhà Bè cần có chủ trương, đường lối chính sách đúng đắn trong xây dựng đội ngũ trí thức và hoạt động khoa học công nghệ, giáo dục và đào tạo... Đồng thời, thường xuyên kiểm tra việc thực hiện chủ trương chính sách ấy, tạo điều kiện cho khoa học – công nghệ và trí thức phát triển mạnh mẽ. Tăng cường sự lãnh đạo không phải là sự bao biện và sự can thiệp quá sâu vào hoạt

động chuyên môn mà ngược lại Đảng chủ trương và tạo điều kiện để phát huy dân chủ, bảo đảm môi trường tự do trong nghiên cứu, sáng tạo cho trí thức nữ và các tổ chức khoa học.

Tăng cường các hoạt động thông tin khoa học – công nghệ và hợp tác quốc tế về khoa học công nghệ. Hạn chế tối đa những tổn thất do thiếu hiểu biết về chuyển giao công nghệ và thiếu trách nhiệm trong đàm phán. Đẩy mạnh phong trào toàn dân phát huy sáng kiến, cải tiến kỹ thuật, tiếp nhận, áp dụng tiến bộ khoa học – công nghệ trong sản xuất và đời sống.

Thứ hai, phát huy vai trò của trí thức nữ phải gắn liền với việc đổi mới có hiệu quả sự nghiệp giáo dục đào tạo của huyện.

Xây dựng chiến lược về giáo dục đào tạo, nhất là đào tạo đội ngũ trí thức nữ. Tập trung đầu tư ngân sách xây dựng cơ sở vật chất cho giáo dục đào tạo. Gắn với việc đổi mới hiệu quả sự nghiệp giáo dục đào tạo để phát huy vai trò trí thức nữ, là việc đổi mới hệ thống giáo dục đào tạo. Đổi mới công tác quản lý giáo dục đào tạo gắn với việc nâng cao năng lực và trình độ cán bộ quản lý. Đổi mới chính sách đối với đối tượng đào tạo, lực lượng làm công tác giáo dục và cơ sở vật chất của ngành.

Trong những năm tới, Nhà Bè cần đẩy mạnh khâu đào tạo nguồn nhân lực có trình độ cao đẳng, đại học, công nhân lành nghề, đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế – xã hội của huyện. Chú trọng đào tạo cán bộ khoa học đầu đàn trong các ngành trọng yếu, thế mạnh của huyện như công nghiệp, nông nghiệp... đẩy mạnh đào tạo ở các ngành cần thiết cho sự phát triển nông nghiệp và xây dựng nông thôn như khí tượng thủy văn, môi trường, du lịch, địa lý kinh tế..., chuẩn bị để đào tạo một số ngành đáp ứng cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong tương lai như cơ khí nông nghiệp, điện tử, kiến trúc...

Thứ ba, tăng cường đầu tư ngân sách cho nghiên cứu khoa học, giáo dục và đãi ngộ xứng đáng đối với trí thức nữ huyện Nhà Bè.

Hoạt động khoa học của trí thức nói chung và trí thức nữ huyện Nhà Bè nói riêng là hoạt động vô cùng phong phú và đa dạng. Do đó cần có môi trường, điều kiện làm việc thật sự thuận lợi để trí thức nữ phát huy tốt vai trò, chức năng của

mình đáp ứng chuyên môn được giao. Đúng như Các-Mác đã nói: “Cần đem lại cho con người một không gian xã hội cần thiết cho sự biểu lộ căn bản bản chất của mình”⁽⁴⁾. Không gian xã hội của trí thức nữ chính là môi trường khoa học. Môi trường này một khái niệm rộng, bao gồm nhiều yếu tố, nhiều bộ phận cấu thành nhằm kích thích tinh thần khoa học, thái độ, ý thức trách nhiệm khoa học của người trí thức. Môi trường khoa học và điều kiện cần thiết để trí thức nữ làm nhiệm vụ có hiệu quả, trước hết trí thức nữ cần được sự quan tâm, động viên đúng mức, kịp thời của Đảng và Nhà nước. Sau nữa, các cấp các ngành, các đơn vị chủ quản tạo điều kiện thuận lợi về vật chất lẫn tinh thần để trí thức yên tâm, tin tưởng, phấn đấu, cống hiến hết sức mình cho lý tưởng xã hội chủ nghĩa và sự nghiệp khoa học.

Tăng mức đầu tư không có nghĩa là có nhiều kinh phí để đầu tư tràn lan, kém hiệu quả mà cần có qui hoạch, kế hoạch đầu tư thích hợp nhất, bảo đảm tiết kiệm được kinh phí mà vẫn có hiệu quả, bảo đảm yêu cầu nhiệm vụ trước mắt và tạo tiền đề cho sự phát triển cơ bản, lâu dài vững chắc.

Để đáp ứng được yêu cầu trên, huyện cần phải có qui hoạch đầu tư cho giáo dục, cho đào tạo lại và bồi dưỡng định kỳ, thường xuyên cho trí thức nữ Nhà Bè. Có chính sách giữ gìn đội ngũ và thu hút người giỏi về địa phương để giữ ổn định đội ngũ và phát triển đội ngũ ngày càng vững mạnh. Huyện cần tận dụng nhiều nguồn đầu tư: đầu tư của địa phương và nguồn vốn khác mà Nhà nước cho phép (trong các doanh nghiệp, nhân dân, v.v.), tranh thủ nguồn vốn của Trung ương, tài trợ quốc tế, các tổ chức khoa học – công nghệ và các tổ chức phi chính phủ. Ngoài ra, huyện cần phải kiên quyết chống tệ tham nhũng và kiên quyết thực hiện tốt quyền sở hữu trí tuệ để tạo môi trường khoa học thật sự trong sạch, bình đẳng ... để trí thức nữ phát huy hết tài năng trí tuệ của mình góp phần thực hiện

thắng lợi công cuộc đổi mới của huyện.

Quan tâm đến đời sống tinh thần của đội ngũ trí thức nữ Nhà Bè, bằng các hình thức động viên về tinh thần, hình thức tôn vinh tài năng; cần đánh giá đúng đắn trình độ, tài năng và sự cống hiến của trí thức từ đó khen thưởng kịp thời, thỏa đáng trình độ, tài năng và sự cống hiến của trí thức nữ, khuyến khích trí thức nữ tiến thân bằng con đường khoa học đi sâu vào lĩnh vực chuyên môn của mình, thường xuyên tổ chức các giải về khoa học công nghệ cấp huyện,...

Thứ tư, xây dựng gia đình no ấm, bình đẳng, tiến bộ, hạnh phúc, bền vững. Bản thân người trí thức nữ luôn phải tự nâng cao trình độ, năng lực lên ngang tầm sự phát triển của xã hội, biết tổ chức tốt cuộc sống gia đình cũng như biết phân công lao động gia đình và xây dựng kế hoạch chi tiêu một cách hợp lý để giảm nhẹ nỗi nhọc nhằn cho bản thân và chủ động được quỹ thời gian cũng như điều kiện vật chất của gia đình.

Trong gia đình, nam giới với vai trò là người chồng, người cha, người con nên san sẻ, gánh vác trách nhiệm trong gia đình, cùng chia sẻ công việc, giúp đỡ, tạo điều kiện cho người vợ, người mẹ hoàn thành công việc, đặc biệt là đánh giá đúng, biết trân trọng thành quả lao động trí tuệ của họ.

Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Nhà Bè cần tiếp tục tạo ra một số hoạt động cụ thể nhằm động viên, khuyến khích phụ nữ nói chung và trí thức nữ nói riêng luôn cố gắng nâng cao trình độ, sự hiểu biết, say mê học tập. Đồng thời, Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Nhà Bè cần phát huy hơn nữa về vai trò và hiệu quả của các câu lạc bộ nữ, nâng chất hoạt động tổ chức các ngày hội phụ nữ mang tính chuyên đề, phát huy vai trò của nhà văn hóa trong định hướng nghề và kỹ năng sống.

⁽⁴⁾ Đỗ Mười. *Trí thức Việt Nam trong sự nghiệp đổi mới đất nước*. Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1995, tr.78